

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮೀಟಿಯವರು ೧೯೩೧ ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲಿಂದ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ, ೧೯೩೨ ರ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೦೦೦ ಜನರು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೇಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಸುಮಾರು ೫೦೦ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿವೆ, ೧೯೩೪ ರಲ್ಲಿ ತೀರ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರು, ೧೯೩೨ ರ ಮರವಣಿಯೆಂದು, ಜೇಲಿಗೆ ಹೋದರು, ೧೯೪೧ ರ ಯುದ್ಧ ವಿರೋಧಿ ಘೋಷಣೆಯ ಶುದ್ಧ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ೪೦೦ ಜನರು ಜೇಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಸುಮಾರು ೩೨೦ ಹೆಸರುಗಳು ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ದೊರಕಿವೆ. ೧೯೪೨ ರ ಕೊನೆಯ, ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಜೇಲಿಗೆ ಹೋದವರ ಬಹುತರ ಎಲ್ಲರ ಹೆಸರು ಸಿಕ್ಕಿವೆಯಾದರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಹೆಸರುಗಳು ಉಳಿದಿರುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಈ ಹೆಸರು ದೊರಕಿಸಲಾಗಿವೆಯಾದರೂ ಈ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಲು ಬರಲಾರದು. ಅದ ರಂತೆಯೇ ಈ ಎಲ್ಲ ಆಂದೋಲನಗಳು ೩೦ ರಿಂದ ೪೦ ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ಆಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೀರರ ಹೆಸರುಗಳ ಮುಂದೆ ತೋರಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷೆಯ, ಸ್ಥಾನ ಬದ್ಧತೆಯ ಅವಧಿಯ ಅಂಕಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದೂ ಕಠಿಣ. ಕೆಲವರ ಬಗ್ಗೆ ಯಂತೂ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಶಿಂಗಳ ಜೇಲಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾವಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಂಥವರು ಬಹಳ ಜನರಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾಡಿ ಮಾಡಿದವರ ಪುಣ್ಯಸ್ಥರಣೆ

ಪೋಲೀಸರ ಗುಂಡಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾದವರು.

೧೯೪೨ ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹೋರಾಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕೂಡಲೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರ ಗುಂಡಿಗೆ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಆಹುತಿಯಾದವರೆಂದರೆ ಸವದತ್ತಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕಡಬ ಶಿವಾಪುರ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ರೀ. ಸಾತಪ್ಪ ಟೋಪಣ್ಣವರ ಅವರು. ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಯಿತೆಂದು ೮ ನೇ ಅಗಸ್ಟದ ದಿವಸವೇ ಅವರು ಸಾರಿ ದಿನಾಲು ಪ್ರಭಾತಫೇರಿ ಧ್ವಜವಂದನೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೫ ನೇ ಅಗಸ್ಟದ ದಿನ ನೂರಾರು ಸಶಸ್ತ್ರ ಪೋಲೀಸರು ಈ ಗ್ರಾಮದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಊರವರು

ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ ಕಿತ್ತಿ ಒಗೆಯುವಾಗ ಸಾತಪ್ತನು ವಿರೋಧ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಪೋಲೀಸರು ತತ್ಕ್ಷಣ ಅವನನ್ನು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿಕೊಂದರು. ವೀರ ಸಾತಪ್ತ ಅಮರನಾದನು.

೧೭ ನೇ ಅಗಸ್ಟ ೧೯೪೨ ರಂದು ಬೈಲಹೊಂಗಲದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಶ್ರೀ. ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪ ಚನ್ನಪ್ಪ ಬೆಟಗೇರಿ, ಅಡಿವೆಪ್ಪ ಶಿವಪ್ಪಾ ವಣ್ಣೂರ, ಗಿರಿಮಲ್ಲಪ್ಪ ಚನ್ನಪ್ಪ ಹಲಗಲಿ, ದತ್ತೋಬಾ ಶಂಕರಪ್ಪಾ ಹುರಕಡ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಕೊಂಡು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಜನಜಂಗುಳಿ ವಿರೋಧ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಪೋಲೀಸರು ಗುಂಡುಹಾರಿಸಿದರು. ಆ ಗುಂಡಿನಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಏಳು ಜನರು ವೀರಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆದು, ಹುತಾತ್ಮರಾದರು:-

- (೧) ಶ್ರೀ. ರಾಜಪ್ಪ ವೀರಪ್ಪ ಹೆಬ್ಬಾಳ
- (೨) ಶ್ರೀ. ರಾಮಪ್ಪ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ದೊಡಮನಿ
- (೩) ಶ್ರೀ. ಗುರುಶಿದ್ದಪ್ಪ ದುಂಡಪ್ಪ ಬೆಳಗಾವಿ
- (೪) ಶ್ರೀ. ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಗುರಪ್ಪ ಸತ್ತೀಗೇರಿ
- (೫) ಶ್ರೀ. ದತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮಾತಾಡೆ
- (೬) ಶ್ರೀ. ಶಿವಪ್ಪ ಜಕ್ಕಪ್ಪ ಹಿರೇಹೊಳೆ
- (೭) ಶ್ರೀ. ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಯಲ್ಲಪ್ಪ ಕೋತುಬರಿ

ಇದೇ ದಿನ ಅಂದರೆ ೧೭ ನೇ ಅಗಸ್ಟ ೧೯೪೨ ಕ್ಕೆ ನಿಪ್ಪಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಮರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಹೋಗಿ ಊರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಿ ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಅಗಸಿಯ ಹತ್ತರದ ಪೋಲೀಸ ಚೌಕಿ ಸೆರೆದ ಅಂಗಡಿ ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿ ಕೊಲ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ಟಪಾಲ ಬಸ್ಸಿನಿಂದ ಟಪಾಲ ಚೀಲ ಕಸಿದು ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲಿನ ತಾರ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಒಗೆದರು. ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದಿರುವಾಗ ಪೋಲೀಸರು ಗೋಳಿಬಾರ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಶಂಕರ ಸಾತಲಿಂಗಪ್ಪ ಪಾಂಗಿರೆ ಎಂಬವನು ಸತ್ತನು. ಅನೇಕರಿಗೆ ಗಾಯಗಳಾದವು.

ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕಾಪಸಿ ಭಾಗದ ಗಾರಗೋಟಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಿ ಕಚೇರಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡಲು ಸಂಕೇಶ್ವರ, ಎಲಿಮುನ್ನೋಳ್ಳಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗೋಳಿಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಹರಗಾಪುರದ (ಸಂಕೇಶ್ವರ) ಶ್ರೀ. ಕರವೀರಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ಗುಂಡಿಗೆ ಬಲಿಯಾದರು.

ಸಾಂಗಲಿ ಜೇಲಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗುವಾಗ ಶಹಾಪೂರದ ಶ್ರೀ. ಬಾಬು ಕಾಕೇರು ಅವರನ್ನು ಪೋಲೀಸರು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿಕೊಂದರು.